

Ocells

de Sant Joan Despí

Col·lecció Conèixer
i estimar Sant Joan Despí

1

© Centre Mediambiental L'Arrel

© De la present edició

Ajuntament de Sant Joan Despí

Text

Marc Pérez i Àngel Arroyes

Revisió científica

Sergi Sales

Fotografies

Joan Guíllamat

Marc Pérez (fitxa 1; fitxa 3: foto gran, fitxa 12: foto petita; fitxa 21: foto petita)

Totes les fotografies d'aquesta guia han estat fetes a Sant Joan Despí

Disseny gràfic

Trimatge. Disseny i comunicació per al món associatiu.

Assessorament lingüístic

Servei Local de Català

Dipòsit Legal

XXXXXXX-2004

Relació d'espècies

1. Corb marí gros *Phalacrocorax carbo*
2. Bernat pescaire *Ardea cinerea*
3. Ànec collverd *Anas platyrhynchos*
4. Xoriguer comú *Falco tinnunculus*
5. Polla d'aigua *Gallinula chloropus*
6. Gavina vulgar *Larus ridibundus*
7. Gavià argentat de potes grogues *Larus michaelis*
8. Tudó *Columba palumbus*
9. Tórtora turca *Streptopelia decaocto*
10. Cotorreta de pit gris *Myopsitta monachus*
11. Abellerol *Merops apiaster*
12. Oreneta vulgar *Hirundo rustica*
13. Cuereta blanca *Motacilla alba*
14. Pit-roig *Erithacus rubecula*
15. Merla *Turdus merula*
16. Mallerenga blava *Parus caeruleus*
17. Mallerenga carbonera *Parus major*
18. Garsa *Pica pica*
19. Estornell vulgar *Sturnus vulgaris*
20. Pardal comú *Passer domesticus*
21. Gafarró *Serinus serinus*

On observar ocells a Sant Joan Despí?

1. Riu Llobregat, zona agrícola i disseminat

2. Parc de Torreblanca

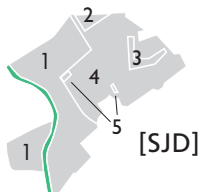
3. Parc de la Font Santa

4. Zona urbana

5. Altres zones verdes
Parcs del Mil·lenari, Sant Pançraç i altres

Abreviatures

Cas: castellà

Basc: basc

Gal: gallec

Ang: anglès

En quina època podem observar-los?

Estiu

Hivern

Tot l'any

Durant la migració

Gaudim dels ocells

Observar ocells pot ser una afició excitant que ens apropa a la Natura.

Podem fer-la sense allunyar-nos gaire de casa, als parcs i jardins, als carrers de la ciutat, als camps de conreus...

Començar és fàcil i en poc temps pots aconseguir reconèixer un bon nombre d'espècies d'ocells.

Aquesta guia vol ésser un punt de partida que ens permeti gaudir de la nostra ciutat, Sant Joan Despí, d'una manera sostenible i natural.

Com observar ocells

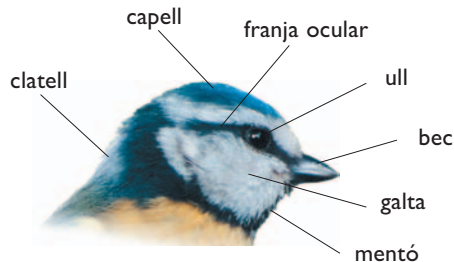
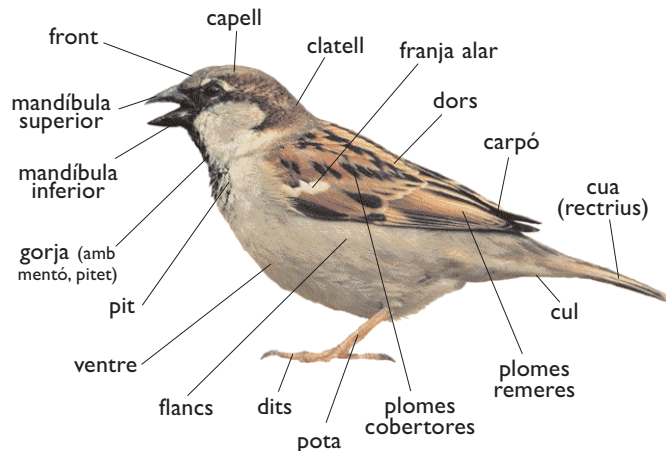
L'observació dels ocells és una activitat a la natura força recent al nostre país, però que cada vegada compta amb més adeptes.

Per tal de començar a endinsar-nos en l'apassionant món dels ocells només ens fan falta uns **prismàtics** (els més recomanables són de 8-10 augments i 40-50 mm de diàmetre de lent), una **guia** per reconèixer aus i un **quadern de camp** on poder recopilar les nostres observacions o fer dibuixos.

Pel que fa a la **roba** i el **calçat**, cal que sigui còmoda, resistent i de colors discrets (per passar desapercebuts).

I el que és més important: cal tenir ganes de **gaudir** de la natura, **aprendre** moltes coses sobre els ocells i, sobretot, **respectar** tant els animals com el medi que els envolta.

Les parts d'un ocell

Corb marí gros

Cas: Cormorán grande Basc: Ubarroi handi
Gal: Corvo mariño grande Ang: Cormorant

- **Descripció:** Ocell aquàtic corpulent. Adults de color negre uniforme amb reflexos metàl·lics, "taca" blanca a la gorja i auriculars. Els reproductors, amb una vistosa taca blanca als flancs. Els immadurs són marronosos amb el ventre i el pit blanquinosos. Vol poderós, pesat i amb intermitents planejos. És desconfiat.

- **Hàbitat:** Molt lligat als ambients aquàtics, tant litorals com interiors. Són colonials i crien en grans arbres i sortints rocosos.

- **Alimentació:** S'alimenta de peixos que capturen capbussant-se sota l'aigua (carpes, anguiles...).

- **Veu:** Emet sons guturals i profunds.

- **Estatus:** Migrador i hivernant, comú a les zones humides, pantans i grans rius de tot el territori català, on s'agrupen en grans estols. Són fàcils de veure volar des dels dormidors als punts d'alimentació formant les típiques "V" en formació.

Família: Phalacrocoracidae **Phalacrocorax carbo**
Mides: 80-100 cm Pes: 3.300 g ♀=♂

▲ Immadur

Adult ▶

• Distribució i època d'observació

És fàcil d'observar a la vora del riu eixugant-se amb les ales obertes.

Bernat pescaire

Cas: Garza real Basc: Lertxun hauskara
Gal: Garza real Ang: Grey heron

- **Descripció:** Gros i camallarg. Adults grisos amb una cella de color fosc que li acaba en plomall, les parts inferiors blanques i el bec groc ataronjat. Juvenils, uniformement grisosos (inclòs el bec). El coll arronsat, les ales arquejades i els seu elegant vol el fan fàcil de reconèixer quan vola.

- **Hàbitat:** Present a les lleres dels rius, estanys, arrossars, aiguamolls... on la fondària no sigui gaire acusada per poder alimentar-se. Són ocells colonials i construeixen els nius en grans arbres.

- **Alimentació:** Peixos i amfibis que arpona amb el bec, llarg i afilat. De vegades s'alimenta en erms secs propers a zones d'aigua on captura micromamífers i alguns insectes.

- **Veu:** Crit aspre i estrident, "graargc".

- **Estatus:** Comú amb nombre fluctuant entre l'època de cria i l'hivern. A Sant Joan Despí els exemplars al riu són pocs, però no difícils de detectar.

Família: Ardeidae

Ardea cinerea

Mides: 90-98 cm Pes: 3.100 g ♀=♂

▲ Adult

Jove ▶

• Distribució i època d'observació

Al capvespre es pot veure arreu volant en direcció als seus dormidors.

Ànec collverd

Cas: Ànade real Basc: Basahate
Gal: Lavanco Ang: Mallard

- **Descripció:** Ànec nedador, robust. El mascle és inconfusible, coll verd de reflexos brillants, collar blanc i pit marró, dors i costats grisosos i cua negra. Els joves recorden les femelles, de tons marronosos i un bigarrat més difús. El bec és grogós en els mascles i ataronjat en les femelles. Potes carbasses.

- **Hàbitat:** Abundant en qualsevol zona humida: rius, estuaris, parcs urbans... on poden formar grans concentracions, principalment durant l'hivern.

- **Alimentació:** Petits animals aquàtics, insectes, plantes aquàtiques (macròfits) i llavors que capturen a la superfície de l'aigua. A vegades, fora de l'aigua.

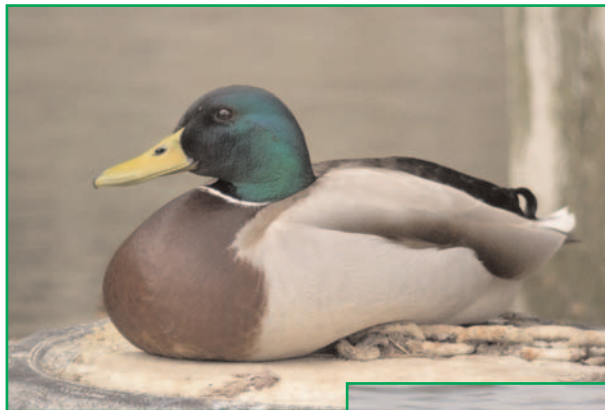
- **Veu:** Els mascles emeten un típic "güeeeb" i les femelles un "cuuac-cuuac-cuuac".

- **Estatus:** L'ànec més comú. Present al riu i al parc de Torreblanca on s'ha hibridat amb exemplars domèstics. Sovint es veuen exemplars volant entre el riu i el parc de Torreblanca.

Família: Anatidae

Anas platyrhynchos

Mides: 50-65 cm Pes: 1.100 g ♀ ♂

▲ Mascle

Femella ▶

• Distribució i època d'observació

S

El tret més característic és el rínxol que tenen els mascles a la base de la cua.

Xoriguer comú

Cas: Cernícalo vulgar Basc: Belatz gorri
Gal: Lagarteiro común Ang: Kestrel

- **Descripció:** Petit rapinyaire d'ales llargues i estretes, cuallarg amb franja terminal negra. El mascle es diferencia de la femella perquè té tonalitats blavoses al cap, cua i carpó, mentre que les femelles són barrades i de colors marrons. Els joves, com les femelles, però amb un barrat més intens. El dessota d'ambdós sexes és color crema i bigarrat.

- **Hàbitat:** Omnipresent en gairebé qualsevol hàbitat (conreus, erms, prats, boscos...). Localment, en nuclis urbans o zones properes. Aprofita nius vells de garses, corbs... per criar-hi, també en edificis, penya-segats i pedreres.

- **Alimentació:** Insectes, petits ocells i rosegadors. Rarament captura preses més grans.

- **Veu:** Crit estrident i repetit "quii-quii-quii-quii".

- **Estatus:** Sedentari i escàs, es pot observar en diverses zones del municipi. L'estiu del 2004 va niar amb èxit a Sant Joan Despí.

Família: Falconidae

Falco tinnunculus

Mides: 30-34 cm Pes: 300 g ♀ ♂

▲ Joves ▶

• Distribució i època d'observació

Normalment es detecta en vol estàtic, fent l'aleta mentre caça.

Polla d'aigua

Cas: Gallineta común Basc: Uroilo arrunt
Gal: Galiñola común Ang: Common Moorhen

- **Descripció:** D'aspecte compacte, recorda un pollastre. Gris negrós amb dors marró. Bec groc amb base vermella, potes verd pàl·lid. Cul blanc amb franja central negra visible quan l'observem d'esquenes. Joves de color uniforme gris marró amb bec fosc. Neda de manera entorpida.

- **Hàbitat:** Li agraden les aigües tranquil·les (petits estanyols, aiguamolls, basses...), on hi hagi vegetació espessa per amagar-s'hi. També pastura per camps oberts. Cria a prop de l'aigua, entre el canyar i petits matolls. Tolera aigües brutes.

- **Alimentació:** Omnívora. No desaprofita res, però mostra certa debilitat pels vegetals aquàtics.

- **Veu:** Un discret "crac-quoc" claquejat que recorda les gallines de corral.

- **Estatus:** Sedentari i abundant a la zona del riu i voltants. És desconfiada i es deixa veure si s'observa a certa distància. Durant l'hivern és més confiada.

Família: Rallidae

Gallinula chloropus

Mides: 32-35 cm Pes: 315 g ♀=♂

▲ Adult

Jove ▶

• Distribució i època d'observació

S

La seva forma de nedar és característica, fent batzegades amb el cap.

6

Gavina vulgar

Cas: Gaviota reidora común Basc: Antxeta mokogorri
Gal: Gaivota chorona Ang: Black-headed gull

• **Descripció:** La més comuna de les gavines. En els adults el plomatge és blanc amb dors color plom pàl·lid amb les puntes de les ales negres. Bec i potes vermell fosc. A l'estiu les plomes del cap són color xocolata fosc sense cobrir el clatell, formant una mena de caputxó. Els joves són molt diferents, amb el dors gens uniforme marró rogenc.

• **Hàbitat:** Freqüenta tot tipus d'aigües dolces, tant de costa com d'interior. També als nuclis urbans. S'agrupa en llacunes, ports, embassaments i terres de conreu amb d'altres làrids, com el gavià.

• **Alimentació:** Visitant habitual dels abocadors, està adaptada a qualsevol font d'aliment, des d'insectes a restes de matèria orgànica.

• **Veu:** Molt sorollosa quan cria, emet sons aspres. En vol, "ein-ein" nasal.

• **Estatus:** Present tot l'any, escassa durant l'estiu (juny-juliol). A l'hivern es poden observar volant en formació.

Família: Laridae

Larus ridibundus

Mides: 34-37 cm Pes: 270 g ♀=♂

▲ Adult mudant

Nidificant ▶

• Distribució i època d'observació

S

Al capvespre és fàcil veure-la volar en estols en direcció als seus dormidors.

Gavià argentat de potes grogues

7

Cas: Gaviota patiamarilla Basc: Kaio hankahori
Gal: Gaivota patiamarela Ang: Yellow-legged Gull

- **Descripció:** Làrid gros i corpulent. Molt elegant. Bec poderós de color groc amb taca vermella distingible a la mandíbula inferior. Gris clar al dors i plomes de les ales amb les puntes negres. Juvenils pigallats uniformement gris marró, tenen el bec negre i potes groc apagat. Triguen quatre anys a adquirir el plomatge adult. El vol és pesat i lent.
- **Hàbitat:** Principalment aigües costaneres, tot i que s'endinsa terra endins resseguint els cursos fluvials. Cria en penya-segats, illes, també penetra a les ciutats per fer-hi el niu.
- **Alimentació:** Acostuma a seguir els vaixells de pesca per alimentar-se. També visita els abocadors.
- **Veu:** Un "quee-quee-quee" estrident i repetit. En època reproductora un "ghag-ghag-ghag".
- **Estatus:** Ben distribuït i en augment. A l'hivern ens serà més fàcil veure'ls en grans estols pujant riu amunt des dels dormidors del port de Barcelona.

Família: Laridae

Larus michaelis

Mides: 55-67 cm Pes: 1.125 g ♀=♂

▲ Adult

Jove ▶

• Distribució i època d'observació

A l'època reproductora a Sant Joan Despí només veurem exemplars joves.

Tudó

Cas: Paloma torcaz Basc: Pagauso
Gal: Pombo Ang: Common Woodpigeon

8

• **Descripció:** El colom més gros del continent europeu. De colors generals gris blavosos amb el pit vinós i una visible taca blanca al coll. Franja negra a la cua i dues mitges llunes blanques molt visibles a les ales que el fan inconfusible en vol. Els joves manquen de taca blanca al coll. Molt sorollós quan aixeca el vol.

• **Hàbitat:** Present en qualsevol tipus de boscos, conreus, aiguamolls i prats amb petits arbustos. També en parcs urbans i jardins amb arbres frondosos.

• **Alimentació:** Granívor i frugívor, li agraden els fruits madurs, sobretot les glans. Sovint es troba buscant llavors en terres agrícoles.

• **Veu:** Repetit i apagat reclam llastimós, “duuh-uuhu-duuhuuu”.

• **Estatus:** Resident comú en tot el municipi i fàcil de veure'l volar i sentir dins els parcs. Cria en grans arbres. Cada cop més comú en nuclis urbans.

Família: Columbidae

Columba palumbus

Mides: 40-42 cm Pes: 360 g ♀=♂

▲ Adult

Jove ▶

• **Distribució i època d'observació**

S

No s'ha de confondre amb els coloms domèstics, tan abundants a les nostres places.

Tórtora turca

Cas: Tórtola turca Basc: Usapal turkiar
Gal: Rula turca Ang: Eurasian Collared Dove

- **Descripció:** Més estilitzada i bastant més petita que el tudó. Plomatge uniforme marró sorrenc pàl·lid. Cua llarga i fosca amb puntes blanques visibles quan l'obre. Petita i discreta franja negra al coll. Els joves manquen d'aquesta franja i són de tonalitats més grisoses.
- **Hàbitat:** Molt associada a l'home. Cementiris, camps de cultiu, parcs urbans i zones habitades són l'hàbitat més comú d'aquesta espècie.
- **Alimentació:** Aprofita la proximitat de l'home per alimentar-se, principalment de pinsos en granges i llavors en graners.
- **Veu:** Trisíl·lab "cu-kruú, cuu" monòton i repetit amb èmfasi en la segona síl·laba.
- **Estatus:** Sedentària en expansió. Es deixa veure i sentir sobretot als parcs i zones arbrades del municipi.

Família: Columbidae **Streptopelia decaocto**

Mides: 31-33 cm Pes: 200 g ♀=♂

▲ Adults ▶

• Distribució i època d'observació

Cal no confondre-la amb la tórtora europea (*Streptopelia turtur*).

Cotorreta de pit gris

Cas: Cotorra argentina

Gal: Cata Ang: Monk Parakeet

- **Descripció:** La seva àrea de distribució originària és l'Amèrica del Sud. Cos de tons verds vius uniformes. Pitet i front grisos (juvenils, verdós). Bec taronja pàl·lid. En vol les plomes de l'ala són blavoses. Cua llarga i romboïdal.

- **Hàbitat:** Zones habitades, rarament allunyades d'aquestes. Molt freqüent en parcs i grans jardins. Acostumen a niar diverses parelles en un mateix niu gran i visible; generalment construït en palmeres.

- **Alimentació:** Dàtils, baies, fruits, llavors i insectes. Sovint visiten camps de conreu per alimentar-se de llavors d'hortalisses.

- **Veu:** Crits aspres i escandalosos, sobretot quan van en grup.

- **Estatus:** Ocell introduït, actualment resident, principalment en grans ciutats com Barcelona o València. Efectua desplaçaments entre el parc de Torreblanca i la zona agrícola de Sant Joan Despí.

Família: Psittacidae

Myopsitta monachus

Mides: 30 cm Pes: 100 g ♀=♂

▲ Adults ▶

• Distribució i època d'observació

Fàcil de veure volant a baixa alçada en petits grups força sorollosos.

Abellerol

Cas: Abejaruco común Basc: Erlatxori
Gal: Abellaruco común Ang: European Bee-eater

- **Descripció:** De vius i llampants colors, molt vistós. El dors i carpó de les femelles, més verdós. Els joves són apagats de color, menys llampant que els adults, verd uniforme amb el capell rogenc fosc. Les rectrius centrals dels adults sobresurten de la cua, en els joves no passa així.

- **Hàbitat:** D'ambients mediterranis, terrenys oberts i secs, camps de cultiu, erms, vinyes... Cria en cavitats que fan amb les potes, normalment en talussos de sorra.

- **Alimentació:** Insectívor. La seva dieta base són els himenòpters (abelles, vespes...) d'aquí en prové el nom. Caça també altres insectes mentre vola elegantment.

- **Veu:** Inconfusible reclam melodiós que anuncia la seva arribada durant la primavera. "Trruik-truik" "truik-truik".

- **Estatus:** Només estival. Comú a la zona agrícola i llera del riu. Arriben a principi d'abril i hi romanen fins a final de setembre.

Família: Meropidae

Merops apiaster

Mides: 27-29 cm Pes: 50 g ♀=♂

▲ Adults ▶

• Distribució i època d'observació

E

M

A Sant Joan Despí encara podem trobar alguna petita colònia de cria.

Oreneta vulgar

12

Cas: Golondrina común Basc: Enara arrunt
Gal: Andoriña común Ang: Swallow

- **Descripció:** És dels ocells més coneguts arreu. Parts superiors fosques amb reflexos blau marí metal·litzats. Gorja i front vermell fosc, collaret pectoral fosc i parts inferiors de color crema càlid. Els joves, notòriament apagats amb front i gorja ataronjat pàl·lid (mai vermell) i cua molt curta.
- **Hàbitat:** Comuna en camps oberts propers a poblacions, masos, quadres, etc. Construeix una petita cassoleta de fang on després fa el niu.
- **Alimentació:** Insectes que caça mentre vola, normalment a baixa alçada i prop de la vegetació.
- **Veu:** Reclam agut i fi "suit-uit". El cant llarg i gargallejant és aflautat però a la vegada raspant.
- **Estatus:** Estival, arriba a principi de març anunciant la primavera i marxa cap als quarters d'hivernada, a l'Àfrica, durant setembre. Fàcil de veure perxat en cables del poble.

Família: Hirundinidae

Hirundo rustica

Mides: 13-19 cm (inclosa la cua) Pes: 19 g ♂♀

▲ Femella adulta Niu amb polls ▶

• Distribució i època d'observació

E M

El mascle té la cua considerablement més llarga que la femella.

Cuereta blanca

13

Cas: Lavandera blanca Basc: Buztanikara zuri
Gal: Lavandeira branca Ang: White Wagtail

- **Descripció:** Plomatge blanc i negre amb tonalitats grises, sobretot al dors. No presenta confusió amb altres espècies. Durant l'època reproductora el mascle adopta un plomatge senyorial i lluent mentre les femelles són més discretes i els joves no presenten negre al cap. Vola fent llargues ondulacions.

- **Hàbitat:** Associada a zones humides tot i que també és comuna en zones urbanes, camps llaurats, parcs, etc.

- **Alimentació:** Insectívor, s'alimenta en erms, terres cultivades, horts, lleres dels rius... on busca petits insectes per empassar-se.

- **Veu:** "Txruup-txruup" lleugerament metàl·lic i dispers mentre vola. Quan para, el reclam és més discret, "tsipk-tsipk".

- **Estatus:** Sedentari. Durant l'hivern s'incorporen els exemplars migradors del nord i augmenta la població. Espantadissa.

Família: Motacillidae

Motacilla alba

Mides: 18 cm Pes: 18 g ♀ ♂

▲ Mascle

Jove ▶

- **Distribució i època d'observació**

Fàcil de veure arreu pendolejant la cua amunt i avall.

Pit-roig

Cas: Petirrojo Basc: Txantxangorri
Gal: Paporrubio Ang: (European) Robin

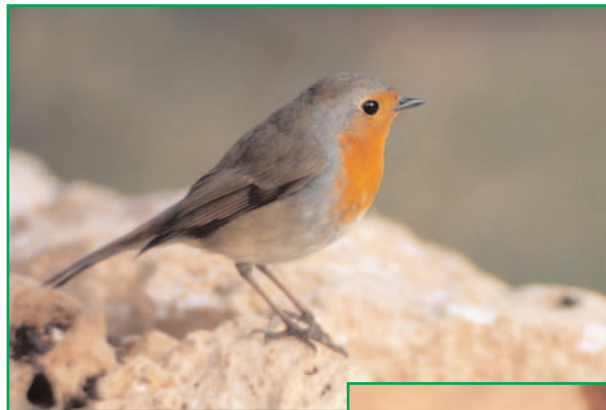

- **Descripció:** Ocell rabassut, amb un vistós pit color carbassa, la seva postura vertical el fa fàcil de reconèixer. D'hàbits confiats, especialment els individus hivernants. Els joves, molt pigallats sense el típic pit carbassa dels adults.
- **Hàbitat:** Li agraden els boscos humits i frondosos, jardins, parcs, zones agrícoles, etc. Nia en forats o esquerdes, petits arbres i arbustos, feixes d'heures...
- **Alimentació:** Insectívor, sovint a terra donant saltirons en busca de cucs, erugues i altres insectes. Complementa la dieta amb alguns fruits durant l'hivern, quan s'acosta a menjar als parcs i jardins.
- **Veü:** Fàcil de reconèixer, un "tik-tik-tik" metàl·lic, com si piquéssim dues monedes.
- **Estatus:** Es deixa veure durant tot l'any, a l'estiu és escàs, durant l'hivern es pot observar fàcilment en qualsevol indret.

Família: Turdidae

Erithacus rubecula

Mides: 14 cm Pes: 16 g ♀=♂

▲ Adult

Jove ▶

• Distribució i època d'observació

Moltes vegades el seu cant característic ens delata la seva presència.

Merla

Cas: Mirlo común Basc: Zozo
Gal: Merlo común Ang: Common blackbird

• **Descripció:** El túrdid més estès. Mascle negre amb bec i anell ocular groc ataronjat. Femelles brunes tirant a fosc, bec fosc i amb el ventre claret. Els joves, més rogencs i fortament pigallats fins que efectuen la primera muda.

• **Hàbitat:** Molt comú en parcs i jardins urbans, zones conreades i boscos de tot tipus. Present des del litoral fins l'alta muntanya.

• **Alimentació:** Dieta molt variada, segons l'època de l'any. Cucs, insectes, cargols i gran varietat de baies i fruits.

• **Veü:** Cant melodiós, un pèl aspre i no gaire llarg. Reclama histèric quan se sent amenaçat fen un "chuk-chuk-chuk" accelerat.

• **Estatus:** Comuna i localment abundant. Fàcil de veure en qualsevol parc o zona enjardinada. Es deixa veure també en zones agrícoles on s'ha treballat la terra. A l'hivern la seva població es veu incrementada.

Família: Turdidae

Turdus merula

Mides: 24-25 cm Pes: 85 g ♀*♂

▲ Mascle

Femella ▶

• Distribució i època d'observació

Un dels visitants més freqüents de les menjadores per a ocells als jardins.

Mallerenga blava

Cas: Herrerillo común Basc: Amilotx urdin
Gal: Ferreiriño azul Ang: Blue tit

16

- **Descripció:** Petit, inquiet i tafaer. Parts superiors de color blau verdós, ventre groc i cara blanca amb una llista ocular ben marcada i capell blau. Joves de tonalitats grogues més pàl·lides i sense màscara facial tan pronunciada.

- **Hàbitat:** Boscos caducifolis i mixtos on predominen arbres vells. Boscos mediterranis de pi blanc, parcs i jardins. Construeix el niu en forats d'arbres, aprofita les caixes niu.

- **Alimentació:** Principalment insectes, larves i llavors. Quan van mancats d'aliment, sobretot durant l'hivern, són molt habituals a les menjadores de jardins particulars, on mengen fruits secs i aliments rics en greixos.

- **Veu:** Trinat de notes variants en intensitat i repetició, "tsi-si-si-sr-sr-si!".

- **Estatus:** Sedentària. Present a totes les zones arbrades del municipi, inclosa la zona agrícola i voltants del riu.

Conèixer i estimar Sant Joan Despi

Família: Paridae

Parus caeruleus

Mides: 12 cm Pes: 10.5 g ♀=♂

▲ Adult

Detall del cap ▶

• Distribució i època d'observació

Ocell petit i molt acrobàtic
quan menja

Ocells de Sant Joan Despi

Mallerenga carbonera

Cas: Carbonero común Basc: Kaskabeltz handi
Gal: Ferreiriño real Ang: Great tit

• **Descripció:** Tot i ser de la mateixa família, es diferencia ràpidament de la mallerenga blava perquè té el dors verd oliva, parts inferiors grogues amb una destacada “corbata” al centre del pit (menys visible a les femelles) i un cap negre brillant amb una galta blanca molt marcada. El cap dels joves és groc apagat amb el capell negre mat.

• **Hàbitat:** Boscos mixtos, pinedes, camps oberts amb arbres i petits matolls dispersos. Parcs i jardins. Niu en cavitats i en caixes niu.

• **Alimentació:** Com la mallerenga blava, amb predilecció cap a les erugues de la processonària. Regulars visites a les menjadores.

• **Veu:** Gran repertori vocal, el més comú i fàcil d'identificar és el metàl·lic “txi-txixi” bisíl·lab i contínuament repetit. Agut i penetrant.

• **Estatus:** Comú en parcs i jardins, sobretot si hi ha caixes niu i/o menjadores.

Família: Paridae

Parus major

Mides: 14 cm Pes: 16.5 g ♂♀

▲ Adult

Masclle ▶

• **Distribució i època d'observació**

La més gran de les nostres mallerengues.

Garsa

Cas: Urraca Basc: Mika arrunt
Gal: Pega común Ang: Black-billed Magpie

- **Descripció:** És un ocell fort i descarat. D'inconfusible plomatge blanc i negre amb atractius reflexos verds blavosos. Cua llarga (romboïdal quan l'obre). Bec gruixut totalment negre. En els joves s'aprecia una cua més curta que en els adults.
- **Hàbitat:** Boscos esclarissats, terres de cultiu, camps fruiters, etc. Cada cop més freqüent en zones properes a poblacions, fins i tot en grans parcs urbans.
- **Alimentació:** Menja de tot, és a dir, omnívora; restes d'animals morts, fruits, llavors, insectes... i sovint ous de nius d'altres ocells. Aprofita els aliments que li ofereix l'èsser humà.
- **Veu:** Aspre i ràpid reclam "tchak-tchak-tchak" que se sent de lluny, sobretot si té depredadors al voltant.
- **Estatus:** Comuna, majoritàriament ocupa la zona agrícola, sovint visita les zones verdes i parcs arbrats, malgrat que cada cop és més fàcil veure-la en alguns carrers de la nostra població.

Conèixer i estimar Sant Joan Despi

Família: Corvidae

Pica pica

Mides: 44-48 cm Pes: 170 g ♀=♂

▲ Adult

▶ Jove

• Distribució i època d'observació

Té el costum d'agafar cossos brillants per adornar el niu.

Ocells de Sant Joan Despi

Estornell vulgar ¹⁹

Cas: Estornino pinto Basc: Araba-zozo pikart
Gal: Estorniño pinto Ang: Common starling

- **Descripció:** Es pot arribar a confondre amb la merla tot i ser d'hàbits diferents. Postura normalment rígida i vertical, negre amb lluents reflexos verds maragdes a les ales i el cos. Clapat de blanc (a l'hivern). Cuacurt amb ales punxegudes. Bec groc a l'estiu i potes vermelloses. Joves marró fosc, bec i potes fosques. Vola directe amb forts i ràpids moviments d'ala amb llargs planejos, adoptant una silueta en forma de triangle.

- **Hàbitat:** Ben distribuït per gran varietat d'hàbitats. Predomina en camps de fruiters i olivers. Cria sota les teulades de les cases, forats d'arbres i ocasionalment en caixes niu.

- **Alimentació:** Insectes, cucs, fruits i olives.

- **Veu:** Des de talaies elevades (teulades, antenes...) emet un xiulet agut i descendent "tssssuuuuuu". Imita cants i reclams d'altres ocells.

- **Estatus:** Comú en camps oberts, parcs, zones habitades... Formen grans grups de milers d'exemplars.

Família: Sturnidae

Sturnus vulgaris

Mides: 21 cm Pes: 75 g ♀*♂

▲ Adult

Jove ▶

• Distribució i època d'observació

La base del bec del mascle és de color blau, mentre que a la femella és rosa.

Pardal comú

20

Cas: Gorrión común Basc: Etxe txolarre
Gal: Pardal común Ang: House sparrow

• **Descripció:** L'ocell més comú en zones habitades per l'home. En mascles, dors estriat de tonalitats marrons, capell gris i un pitet estès negre (més visible durant la primavera i l'estiu). Femelles i joves més pàl·lids i apagats, amb una cella superciliar clara. Es desplaça per terra fent saltirons.

• **Hàbitat:** Lligat a zones habitades, masies aïllades, cultius arbrats i erms. Nia en forats dels edificis, nius d'oreneta cuablanca, forats d'arbres i nius vells d'altres ocells.

• **Alimentació:** És omnívor (petits insectes, fruits...) però té predilecció per les llavors. Oportunista en nuclis urbans.

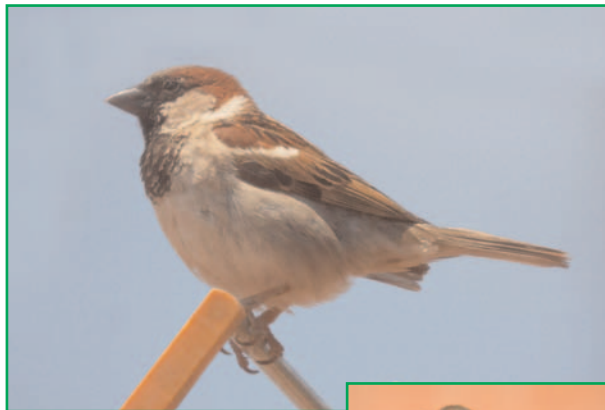
• **Veu:** Repetit i suau "txiip-txirp-txirp".

• **Estatus:** Comú, abundant en tot el terme municipal. Fàcilment de veure saltironejant pels carrers en busca de molles de pa en parcs infantils.

Família: Passeridae

Passer domesticus

Mides: 14.5 cm Pes: 27 g ♀ ♂

▲ Mascle

Femella ▶

• Distribució i època d'observació

Aquest ocell cosmopolita ha colonitzat quasi tot el planeta.

Gafarró

Cas: Verdecillo Basc: Txirriskil arrunt
Gal: Xirín común Ang: (European) Serin

21

- **Descripció:** Petit fringíl·lid de bec curt. Carpó groguenc molt destacat en els adults, que són de tonalitats verdoses. Els mascles presenten groc al front i al pit, sense estries (només durant la primavera i l'estiu). Les femelles i els joves, menys grocs i més estriats de les parts inferiors.

- **Hàbitat:** Zones de bosc amb obertures i matollar. D'ambients molt mediterranis. En parcs i jardins no és gaire abundant, però es veu sovint.

- **Alimentació:** Granívor. Normalment busca petites llavors de gramínies a terra. A l'hivern, en grups alimentant-se en terres conreades.

- **Veú:** Des de llocs elevats fa un llarg i apressat "txriis-srrit-rrrtss" repetit.

- **Estatus:** Tot l'any és comú, a l'hivern augmenta la població i pot arribar a formar grans estols a la zona agrícola. Té un volar molt semblant a una papallona, especialment els dies assolellats de l'hivern.

Família: Fringillidae

Serinus serinus

Mides: 12.5 cm Pes: 11 g ♀*♂

▲ Mascle

Femella ▶

- **Distribució i època d'observació**

S

Els mascles acostumen a cantar aturats a la copa dels arbres.

Aquest primer volum de la col·lecció de llibres “Conèixer i estimar Sant Joan Despí” neix amb la voluntat d’aconseguir dos objectius. Per una banda, ser una guia útil per introduir-nos en l’apassionant món dels ocells i per una altra, contribuir a la divulgació i coneixença del patrimoni natural de Sant Joan Despí.

